

Tájékoztató a japán közbeszerzési rendszerről

A japán közbeszerzések kompetitív tender eljárás alapján zajlanak, amelyen csak kvalifikált ajánlattevők vehetnek részt. Azok a cégek, amelyek részt kívánnak venni a közbeszerzési tenderen, azoknak a tendert kiíró közintézménynél kell kvalifikáltatniuk magukat.

Japán tagja a WTO Kormánybeszerzési Megállapodásának („GPA”), így a külföldi cégek számára javultak a közbeszerzési szerződések elnyerésének esélyei. A külföldi cégek számára nemcsak a termékek, hanem a szolgáltatások területén, továbbá a központi államigazgatási intézményeken kívül a 47 prefektúra, a 12 kijelölt nagyváros és a félkormányzati ügynökségek, vállalatok közbeszerzései is nyitottak.

A GPA alapján a központi kormány közbeszerzési küszöbértéke 130.000 SDR (kivéve az építkezések, kivitelezés, és egyéb technikai szolgáltatás területe), amit Japán önkéntesen 100.000 SDR küszöbértékre csökkentett. Az önkormányzatok esetében az önkéntesen alkalmazott határérték 200.000 SDR.

Japánban háromféle közbeszerzési eljárás típus létezik: nyílt, meghívásos (szelektív) és limitált (tárgyalásos).

A nyílt közbeszerzési eljárásnál a közbeszerző intézmény felhívást tesz közzé a kvalifikált ajánlattevők részére. A szerződést az nyeri, aki a legkedvezőbb árfeltételeket tudja biztosítani.

Meghívásos közbeszerzési eljárásra akkor kerül sor, ha nyíltra nincs szükség, mert csak néhány cég tud részt venni (a szerződés természete miatt) vagy akkor, ha a nyílt tenderezés alkalmatlan lenne. Ebben az esetben az ajánlatkiíró intézmény kiválasztja a kvalifikált cégek közül azokat, amelyek képesek a kiírásban foglaltaknak megfelelni, és felkéri őket a tenderen való részvételre. A szerződést itt is az nyeri, aki a legkedvezőbb árfeltételeket tudja biztosítani.

Limitált vagy tárgyalásos közbeszerzési eljárást speciális esetekben használnak, amikor például a nyílt vagy a meghívásos eljárás eredménytelen volt, vagy nem nyújtottak be ajánlatot, vagy szabvány, illetve egyéb exkluzív jogi védelem azt szükségessé teszi, vagy rendkívül sürgősség miatt.

A közbeszerzési tender információi a japán hivatalos közlönyben, a „Kanpo”-ban jelennek meg. Az ajánlat kiíró intézmény a tenderfelhívást minimum 40 nappal a tenderzárás előtt teszi közzé. A nyílt közbeszerzési eljárásnál a termék típusát, mennyiségét, a beadási határidőt, az ajánlat kiíró intézmény nevét, elérhetőségét angolul is meg kell jelentetni a tender felhívásban. Érdemes az adott intézménynél tájékozódni a tender beadás előtt. Minden ajánlatkiíró intézménynek van kontaktpontja, amely a japán Külügyminisztérium közbeszerzési tudnivalókról készített kiadványa 5. mellékletében van felsorolva (<http://www.mofa.go.jp/policy/economy/procurement/q-a.pdf>). (Az ajánlat kiíró intézmények általában csak japánul tudnak felvilágosítást adni.) A 6. mellékletben

megtalálható a különböző minisztériumok és ügynökségek közbeszerzésekre vonatkozó honlapjainak elérhetősége.

A japán kormány a nagyobb volumenű közbeszerzések tervezett időpontjáról a pénzügyi év elején, minden év áprilisában előzetes információt nyújt, ami egyrészt megjelenik a hivatalos közlönyben, másrészt a japán külügyminisztérium szervezésében Tokióban szemináriumra kerül sor.

A potenciális ajánlattevőknek először kvalifikáltatniuk kell magukat az ajánlat kiíró intézménynél, és regisztrációba kell kerülniük az ajánlat kiíró intézmény kvalifikált ajánlattevői állandó listáján. Minden japán ajánlat kiíró intézmény meghatározza azokat a minősítési paramétereket, amelyekkel a nyílt vagy a meghívásos közbeszerzési eljáráson indulóknak rendelkezniük kell. Az ajánlat kiíró intézménynek lehetősége van arra, hogy meggyőződjön az adott vállalat szerződésteljesítési képességéről beleértve a cég korábbi forgalmát, üzleti eredményét. Japán leányvállalatok, ügynökök vagy forgalmazók is regisztrálhatnak a külföldi vállalat nevében. A kvalifikációhoz szükséges dokumentumok a tenderfelhívásban szerepelnek. Általában az alábbi dokumentumok szükségesek: jelentkezési lap, regisztrációs igazolás, vállalat története, pénzügyi adatai, adó-befizetési igazolás. A kvalifikáció általában két vagy három évig érvényes.

A közbeszerzési eljárásokon indulni kívánó vállalatok terheinek enyhítése, az adminisztratív munka egyszerűsítése és hatékonyságának növelése érdekében a japán kormány úgy döntött, hogy egyesíti a kvalifikációs eljárást. A központi kormány intézményei 2001. áprilisa óta alkalmazzák az egységes kvalifikációs gyakorlatot.

A lezárt tender ajánlatokat a tenderzárás határidejéig a kijelölt helyre kell leadni. A törvény 5 %-os garancia díjat ír elő, de ennek kifizetését általában elengedik, mivel az eljárásban résztvevők korábban már kvalifikálták magukat.

A szerződést a legkedvezőbb árfeltételt ajánló nyeri, az eredményről az ajánlattevőket írásban értesíti az ajánlat kiíró intézmény. A japán kormány létrehozott egy mechanizmust, amely a központi közbeszerzési eljárással kapcsolatos panaszokat dolgozza fel. A kvalifikált ajánlattevők a miniszterelnöki hivatalon belül működő testülethez nyújthatják be panaszukat.

http://www5.cao.go.jp/access/english/chans_main_e.html

A japán közbeszerzési tenderek iránt érdeklődő vállalatok az alábbi honlapon tudnak termékcsoport, kormányzati intézmény és dátum szerint angol nyelven a tenderekről tájékozódni: <http://www3.jetro.go.jp/cgi-bin/gov/gove0101.cgi>

Egyéb tudnivalók:

A közbeszerzési eljárásokon való hatékony részvétel érdekében a külföldi cégeknek érdemes Japánban irodát létrehozni.

Egyes termékek és szolgáltatások esetében a japán törvények engedélykötelezettséget írnak elő a gyártók és a forgalmazók számára.

A japán kormány 2007 óta újabb intézkedéseket hozott a közbeszerzési eljárások átláthatóságának és versenyképességének növelése érdekében, létrejött egy ún. „harmadik felet” képviselő testület minden központi intézményben, amely az intézmény közbeszerzési eljárási szerződéseit ellenőrzi és egy monitoring rendszer a belügy és távközlési minisztériumon belül, amely az összes kormányzati közbeszerzést megfigyeli.

2006-ban (későbbi adatot még nem publikáltak) a 100.000 SDR határérték feletti közbeszerzések teljes értéke 1.280 milliárd jen (kb. 10 milliárd USD) volt. A nyílt tenderek aránya 65,9 %, a meghívásosé 1,4 %, a tárgyalásosé 32,7 % volt. A külföldi termékek és szolgáltatások aránya 8,7 % volt. A nyílt és tárgyalásos tendereken győztes külföldi ajánlattevők aránya 1,6 %, illetve 4,3 % volt. 2008. márciusában összesen 59.629 vállalat szerepelt a központi kormány egységes kvalifikációs listáján, amelyből 386 volt részben vagy teljesen külföldi tulajdonban.

Tokió, 2009. március 13.

Készítette:

Várkonyi Gábor külgazdasági szakdiplomata